REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și invoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

# GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumineca 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 255. Brașov, Dumineca 18 Noemvrie (1 Decemvrie). 1907.

## Prusia și Polonii.

Politica forței brutale, preconizată de cancelarul german de odinioară și cuprinsă în axioma: „puterea primează dreptul“ (Macht geht vor Recht), această politică, care a vizat deodată două ținte: unirea cu fer și foc a țărilor germane și germanizarea a tot ce ar putea sta în calea unității și a aspirațiunilor de putere germane, își ridică capul cu nouă putere. Semnalul l'a dat cancelarul de azi, principele Bülow, prezentând Marța trecută dietei prusiane un proiect de lege nou mai mult decât draconic, un proiect ne mai pomenit în analele statelor constituționale, îndreptat în contra Polonilor din Posnania și din Prusia răsăriteană.

Bülow s'a mărturisit înaintea dietei ca discipolul lui Bismark, ba prin modul cum a prezentat chestiunea polonă din Prusia și mijloacele de a-i da o soluțiune cu forța, a ajuns să întreacă chiar pe măestrul său în brutalitatea, cu care își urmărea ținta, pentru care i se zicea cancelarul de fer, ear politica lui fù numită „de fer și de foc“.

Incă înainte cu treizeci de ani Bismark a declarat răsboiu Polonilor din Prusia și a inaugurat sistemul de prigonire, ce a adus cu timpul fructe rele și triste, cum s'a văzut și din greva școlarilor polonezi, care a făcut atâta senzație în Europa cultă. Bismark a inaugurat politica ce tinde a slăbi puterea elementului polonez prin colonizare cu Germani a ținuturilor locuite de Poloni. El și-a propus să sdrobească pe Poloni și încetul cu încetul să-i germaniseze. In acest scop a instituit o așanumită comisiune de colonizare, căreia a făcut să i-se voteze la 1886 o sută de milioane mărci pentru ca cu suma aceasta să cumpere moșii de ale Polonilor și să le vândă coloniștilor germani, la 1898 dieta prusiană a votat altă sută de milioane și la 1905 după moartea lui Bismark, a treia sută de milioane.

Incă la 1886 Bismark care era nerăbdător de a vedea pe „Polonii renitenți“ odată îngenunchiați, a sulevat în vorbirea sa, ținută cu ocaziunea desbaterei asupra creditului de 100 milioane pentru comisiunea de colonizare, că mijlocul, care ar duce mai iute și mai sigur la scop, ar fi „să se voteze o sută de milioane de taleri, pentru a cumpăra cu ei moșiile nobilimei polone, c'un cuvânt pentru de a expropria nobilimea“. Bismark însuși a recunoscut că aceasta s'ar părea ceva moustruos, dar a căutat să justifice folosirea unui astfel de mijloc monstruos zicând: „dacă se expropriază case și se cassează cimiterii pentru comoditatea cutărei societăți de drum de fier, sau spre a construi o fortăreață, de ce să nu poată recurge între împrejurări la acest mijloc un stat, pentru ca să-și asigure prin el viitorul și să înceteze de a fi îngrijit de el?“

Acesta a fost firul de cugetare al politicei forței brutale, ce-o urmărea cancelarul de fer și de care s'au molipsit și pigmeii maghiarizărei din Ungaria, cari au început și ei în numele „ideei și a salutei statului“, să amenințe pe Români și pe Slavi cu „sdrobire“, și să maimuțească politica de colonizare bismarkiană: acei pigmei pe cari vicleanul cancelar îi îmbărbăta să fie făr' de crutare față cu Românii și cu Slavii din Ungaria, ear în interesul lor bine priceput să caute amiciția și buna înțelegere cu Germanii.*)

Ei bine, actualul cancelar Bülow nu s'a sfiit de a declara în fața dietei prusiane, că ceea ce Bismark plănuise numai la 1886 în contra Polonilor din Prusia, el e hotărât de a duce în împlinire acuma, zicând: „După convingerea guvernului regesc prusian a sosit acuma timpul, când trebuie să se ia măsura exproprierii.“

Bülow motivează proiectul, prin care se cere dreptul de expropriare pentru comisia de colonizare, pe lângă un credit de 300 milioane mărci, zicând, că prin măsura aceasta s'ar pune capăt speculațiunei cu moșiile în provinciile ostice; mai departe având dreptul de expropriare, s'ar dobândi ca comisiunei, care până acuma a fost silită să cumpere aproape numai moșii germane, să i-se dea posibilitatea de a-și putea acoperi trebuințele și prin cumpărare de bunuri poloneze.

Aceasta înseamnă răsboiul pe față pentru a răpi moșiile din mâna Polonilor și a-i sili în cele din urmă să-și părăsească patria, văzându-se așa de prigoniți pentru naționalitatea lor.

Fie zis spre onoarea națiunei germane, nu toți Germanii sunt de-o vedere cu d. de Bülow, nu toți părtinesc politica nefastă a germanizării cu orice preț. Sunt foarte mulți, dacă nu cei mai mulți, cari dezaprobă pe față aceasta politică brutală. Ziarul de frunte berlinez „Vossische Ztg“ își exprimă nedumerirea față co măsura propusă a exproprierii, ear „Morgenpost“ scrie: „Polonii ar fi un trist popor, dacă fără de a se opune, ar lăsa să li se răpească țara lor moștenită dela strămoși și limba lor maternă. Ca buni Germani protestăm în contra unei politice, care ar cauza germanismului cel mai mare rău, și care ni-ar face în propria noastră țară sute de mii de „inimici interni“! In contra măsurei se pronunță și foile centrului catolic, precum și cele socialiste din Germania.

Mai mare resens ca în Germania a produs însă în Austria măsura propusă de Bülow împotriva Polonilor.

Alaltăeri s'a ridicat o adevărată furtună în parlamentul austriac în contra proiectelor ministrului-președinte prusian Bülow, cari „lovesc în față civilizația universală, tinzând a sugruma și a isgoni din țară națiunea polonă“. Cincisprezece vorbitori poloni, sloveni, cehi, chiar și un rutean, apoi un italian, un zionist (evreu) etc. au cerut cuvântul spre a adresa întrebări președintelui în chestia aceasta. Președintele a declarat că chestiunea nu se ține de competența „Reichsrath“-ului, dar că după a sa părere ministru-președinte austriac e dator a se ocupa de ea. Ultima afirmare i s'a luat în nume de rău președintelui (creștin-social), de către deputații germani.

Toată lumea — în afară de extremii naționaliști germani, sau pangermani — condamnă proiectele antipoloneze ale guvernului prusian. Numai cei ce se laudă a fi prietenii cei mai credincioși ai Polonilor și cari cântau odinioară duios „Busul a lengyel!“, găsesc — auziți! — că „Prusia este un stat suveran, care procede față cu proprii săi supuși după voința sa proprie, ce își află expresiunea în mod legal.“

Cetiți numai ceea ce scrie foaia „imperialistă“ maghiară, „Budapesti Hirlap“ de Vineri și veți înțelege pe deplin cât de mult suntem amenințați și noi Românii și Slavii din Ungarie prin influința ce-o poate exercita politica medievală antipolonă a Prusiei asupra guvernanților noștri.

Cetiți cu atențiune concluziunea ce o fac cei dela amintita foaie când scriu:

*„Mâna de fer prusiană, care sfarămă pe Poloni, trebue să ne îndemne și pe noi la fapte!“*

---

*) A se vedea nota cancelarului Bismark adresată consulului general german din Budapesta în anul 1883.

---

**Croați și naționaliști.** In ședința de alaltăeri a camerei, când presidentul Iusth suprimase cuvântul lui *M. Polit*, deputații croați au început să aplaude puternic, în batjocură. Iusth s'a făcut întâi roșu de mânie, apoi îngenios ca totdeauna le-a ținut o lungă cazanie: »Dacă domniile voastre veți mai aplauda un decis corecțional, am s'o privesc de nesupunere, și am să vă dau în grija comisiei de imunitate«. Ce vom face, dacă și râsul nostru mângăetor ne va fi oprit?

---

**Poporalii nu mai sunt nemulțumiți.** Inaintea unei deputații a partidului poporal, ministrul Andrássy a făgăduit ca să fie cu mai multă băgare de seamă față de candidații poporali, la numirile în posturile de frunte ale comitatelor. Pentru cele întâmplate în Sătmar și alte părți, el nu primește răspunderea.

---

**Deputatul socialist,** Mezöffy V., de altfel, ca »socialist reorganizat«, mameluc credincios al guvernului, și-a ținut darea de seamă înaintea alegătorilor, și s'a esprimat în contra obstrucției croate și naționaliste, fiind-că astfel întârzie sufragiul universal. Parcă l'ar fi inspirat Andrassy!

---

**Dieta croată** va fi convocată în luna Decemvrie, a zis Wekerle către Medakovici, în o convorbire pe culoare. Convocarea nici că se mai poate amâna, fără ca Croația, în ce privește finanțele ei autonome, să nu ajungă în exlex. Se crede, că majoritatea dietei, coaliția, va grăbi să voteze budgetul autonom, căutând a evita odiul exlexului, chiar acum în preajma unei disolvări. Insă banul Rakodczay este îngrijit, nu cumva în loc de desbaterea budgetului să vină coaliția cu propunerea de punere sub acuză a banului numit ilegal. Croații afirmă că este neconstituțională convocarea dietei croate, când în parlamentul maghiar se desbat afaceri comune.

## Ședința camerei ungare, în 28 Nov.

Polit și Lucaciu.

Veteranul deputat al sârbilor M. *Polit* avea să zică un discurs de toată valoarea politică, însă presidentul îl oprise, neținând seamă de obiceiul parlamentar, că la proiectele de lege de prima importanță, oratorul poate face o revistă și o critică asupra întregei situații politice. Din cât a putut spune, facem următorul resumat precis.

M. *Polit.* »On. Cameră! S'a stăruit aci mult asupra întrebării, dacă procedura urmată cu proiectul de sub discuție, este parlamentară și constituțională sau nu. Cu deosebire raportorul argumentase afirmativ, și citase ca pildă, cazuri din Anglia. Comparația însă e fundamental greșită. Anglia e liberă și independentă, nu ca țeara noastră. Acolo pot fi multe cu putință ce la noi sunt primejdioase. — Procedura asta are întru toate caracterul legilor statariale, dictate de estreme necesități, despre cari francezul zice: leacul e mai rău decât boala. Ea poate fi un precedent bine venit pentru orice guvern anticonstituțional. Conduși de acest principiu deputați naționaliști au să voteze în contra.—Vorbirea lui Polonyi a fost o espunere clasică a părerilor adversare, cu privire la pact. La ele se poate adauge numai puțin. Progresul ce se zice, că ar însemna noul pact, este numai aparent. *Esența* este tot ca în pacturile de până acum. Forma de convenție *internațională*, pe care se silește guvernul de a o scoate la iveală, e numai în cuvânt. Nici vorbă să fie, o convenție între două state cu totul independente! Apoi de interesele economice și financiare ale țării s'a avut prea puțină grijă. Defectele pactului se motivează cu strâmtoarea, în care Ungaria este față de Austria. Dela dezastrul din 1525 Ungaria n'a făcut altceva decât a luptat să scape din aceasta strâmtoare. In 1867 însă totuși, Ungaria a grăbit să recunoască situația de mare monarchie a Austriei, văzând în asta un razim pentru sine. Acuma însă vine iarăși opinia publică, și zice că pactul nu plătește o ceapă degerată. Ungaria nu are atributele unui stat: armată, esterne, teritor vamal independent. Ca să fie mai completă confuzia, în acelaș timp i-se dă dreptate și lui Banffy, care găsește identice interesele maghiarilor cu ale dinastiei. Iată cea mai scurtă dovadă că »Viena nu pe noi ne sprijinește ci pe d-voastră!« Banffy însă a uitat să adaugă ceva: »interesele dinastiei și ale Maghiarilor sunt identice — numai în timpul de față!« Sârbii și Croații știu bine ce înseamnă vorba: *aula est pro nobis.* »Vorba asta e ceva foarte schimbăcios, foarte șiret, pe asta deci nu se poate clădi viitorul Ungariei, interesele Ungariei. Ungaria trebui să caute sprijin și putere în sine, în popoarele sale!« (Aprobări în mijloc.)

*Szterényi.* Inzadar cauți să esplici; dinastia și națiunea tot rămân una!

M. *Polit.* Este o calumnie mincinoasă acuzarea Croaților și naționalităților de conspiratori față de Ungaria. Atât, că ele privesc cu simpatie la Austria, unde prin sufragiul universal s'a creat o adevărată reprezentanță a voinței poporului. Sperăm să fie așa și la noi, după cum a făgăduit solemn guvernul, și i-s'a impus. Dar, nu un sufragiu cu restrângeri, parțial... (Presidentul intervine.) In Viena, știu bine că populația din Ungaria e nemulțumită, și că din pricina asta țara e slabă, — a cărei urmări s'au doveeit acum și în negocierile pentru pact. O știe asta și Europa, dar ea nu mai întreabă cine e cauza. Abia Björnson... (Prezidentul intervine.) Situația materială a țării noastre este foarte gingașă. (Ugron: Ingrășăm prea mulți trădători!) Ne trebue un nou sistem de dare, și o grămadă de instituții economice ca să putem suporta cvota ridicată. Pentru banca națională nu s'a lucrat nimic positiv.

Aș dori să spun câteva cuvinte despre obstrucția croată. Croații au vorbit și

altădată în limba lor. Presidentul dietei croate, Gyurgyevics... (Presidentul intervine.) In principiu sunt şi eu în contra obstrucţiei, fiind ea un mijloc de terorizare al minorităţii. Dar însuşi majoritatea de acum a justificat'o şi a consfinţit'o pentru cazuri când majoritatea nu reprezintă naţiunea. Se face cu drept contestarea calităţii de delegaţie a deputaţilor croaţi, dar...«

Presidentul îi suprimă cuvântul, fiind că, nici după a patra somare n'a revenit la chestie. Se ceteşte ulterior proiectul său de resoluţie, în care propune luarea dela ordinea zilei a proiectului de lege, fiindcă el este în controversă cu parlamentarismul, şi fiindcă în parlamentul de acum nu sunt reprezentate toate clasele şi neamurile în număr proporţionat, iar toate guvernele încheie pactele cu Austria numai cu gândul de a asigura domnia de rassă şi clasă.

După vorbirea lui Szterényi ia cuvântul

*Vasile Lucaciu.* Când e vorba de un pact, de-o înţelegere, toate inimile saltă de bucurie. Acuma cu deosebire, deoarece tot pactul cu Austria se face după veacuri de luptă. Nimeni, — mai puţin noi Românii, — nu va căuta a pune în cumpăna adevărului istoric acele lupte, dar trebue totuşi ca să ne folosim de toate învăţăturile întâmplărilor din trecut. Trebue să ne aducem aminte de sutele de cuvântări rostite în o vreme de Apponyi, a căror ideie fundamentală era: ţeara noastră a ajuns în floarea desvoltării, este deci vrednică de toate bunătăţile vieţii independente şi libere. »Frumoasă şi înălţătoare desfăşurare de gândiri! O admir din tot sufletul, din toată inima mea aprinsă de iubire caldă faţă de poporul meu, faţă de naţiunea mea (Sgomot.) din toate îndemnurile mele patriotice, inspirate de fierbinte dragoste de neam şi sfinţite cu dragoste de frate«.

Dar, să ne oprim şi să meditām. Adevărat, în pact sunt două momente: unul economic, celălalt politic,, cari se ţin de olaltă ca trupul de suflet. Mare grije trebue să dăm mai vârtos momentului economic. Inaintaşii noştri, cari au creat evenimentele de prin anii 50—60 ai veacului trecut înainte de toate acestea le-au avut în gând. (Presidentul intervine). Moşii şi strămoşii noştri au luptat împreună cu maghiarii pentru înaintarea şi întărirea patriei. (Intervenţie presidenţială. Oratorul cere voie dela Cameră, pentru a se abate. Croaţii, poporalii şi o parte dintre kossuthişti votează pentru. Presidentul: Camera nu dá voie. Voci: ba dăm; să se scoale cari nu dau! Presidentul: nu se mai poate, după ce am anunţat hotărârea.)

*V. Lucaciu*: Istoria mai veche a Ungariei nu cunoaşte deosebiri de neamuri. Cine era membrul sfintei Coroane, avea drepturi fără consideraţii de limbă. — Drepturi naţionale, hegemonii de rassă n'au ezistat. Astfel şi principiile noastre nu sunt îndreptate de alte consideraţii, decât de conştiinţa trează de neam, şi de normele veşnice a desvoltării naturale. Programul partidului nostru ar contribui în cea mai mare măsură la ridicarea economică şi culturală a patriei mult iubite. Devizele, ideile şi frazele, despre edificarea unui stat naţional unitar, şi despre »elastica şi lunecoasa idee de stat«, în trecut n'au tulburat armonia, în prezent însă »au coborât ţeara la istovire politică şi la atârnare economică«. Numai dacă Ungaria va înţelege glasul veacului, va putea da pept cu Austria mai puternică şi cu toată streinătatea. Popoarele nu au menirea de a se hegemoniza, şi de a se asimila, ci de a se alimenta reciproc în forţele şi aptitudinile dăruite dela Dumnezeu. Pe calea asta, ţara noastră are ur viitor strălucit. Anonymus zice despre Maghiari şi Români: *dextram dantes pactum fecerunt.* Acest pact frăţesc între noi şi între Maghiari s'a înoit în mai multe rânduri. După diplomele vechi, sub regele Andrei III. »Maghiarii cu nobilii ceilalţi, cu Saşii, Săcuii şi Valachii au făcut congregaţii...« (Intervenţie presidenţială.) Inţelegerea asta a fost spre folosul politic şi economic al ţării. Tot aşa şi în viitor, numai pe lângă autonomii naţionale va putea fi ţara în pace şi fericire.

Ne învinuiţi cu necultură neamul. Noi ne nizuim din răsputeri spre ridicarea economică şi culturală, dar instituţiile noastre cu acest scop sunt urmărite. Bunăoară reuniunea femeilor din Sătmar... (Presidentul îl roagă să vorbească mai tare)... Desavantagiile pactului sunt scuzate cu inferioritatea Ungariei. Austria s'a îmbogăţit însă în urma unei politice sănătoase. Aceiaşi putere de desvoltare ezistă şi în popoarele Ungariei, dar politica guvernelor noastre o înăduşă, în loc s'o ocrotească. Din cauza asta naţionaliştii resping pactul«.

Discursul, ţinut în termeni de conferinţă, a fost ascultat relativ în linişte.

---

**Problema agrară în România.** D-l Emanuel *Culoglu* deputat, publică în „Viitorul«, sub semnătura sa un prim articol, în care spune, că problema agrară se reduce, în chestiunea *tocmelilor agricole* la următoarele puncte: 1) Sunt mai multe sute de mii de ţărani cari n'au pământ. 2) Sunt mai multe sute de mii cari au pământ insuficient pentru a se hrăni. 3) Ambele aceste categorii de ţărani sunt silite a se învoi pe moşiile altora, pentru a putea trăi.

Trebue să adaug, că ţăranilor le lipsesc cunoştinţele technice pentru a munci pământul şi a scoate din el tot ce ar putea da sau cât scot alţii în ţări străine, că n'au cunoştinţele necesare pentru a nu lăsa să li-se usurpe drepturile, pe cari li-le acordau legile.

---

## Deschiderea parlamentului român.

Lăsăm să urmeze azi întreg textul Mesagiului de deschidere;

*Domnilor Senatori!*
*Domnilor Deputaţi!*

Simţesc o deosebită mulţumire văzându-Mă încunjurat, în momentele grele prin cari trecem, de Corpurile Legiuitoare, chemate a regula chestiuni de netăgăduită însemnătate pentru desvoltarea noastră economică.

Proprietatea mare şi ţărănimea sunt păturile sociale, pe cari se razimă mai ales buna stare şi progresul oricărui Stat: de aceea se cere ca, în relaţiunile lor, să domnească buna înţelegere şi armonia cea mai perfectă.

Pentru a da chestiunii agrare o soluţiune, care să îndrumeze din nou forţele noastre spre muncă spornică şi binefăcătoare, guvernul Meu va prezenta deliberării Domniilor-Voastre diferite proiecte de legi, între cari cele dintâi sunt Invoielile agricole şi Cassa rurală.

Relaţiunile exterioare ale Regatului sunt din cele mai satisfăcătoare. Mă felicit în deosebi de întrevederea ce am avut, şi în anul acesta, cu Impăratul-Rege al Austro-Ungariei, şi de vizitele ce am primit, a Marelui Duce şi a Marei Ducese Wladimir a Rusiei, ca şi a principelui Bulgariei. Misiunile preschimbate între Mine şi Sultanul sunt o nouă dovadă de încrederea de care se bucură România. Constat astfel cu fericire că relaţiunile cu toţi vecinii noştri sunt dintre cele mai cordiale.

Noi dorim cu toată sinceritatea întărirea pacinicei vieţuiri dintre State. Am văzut, deci, cu o vie satisfacţie, că a doua Conferinţă de pace dela Haga a întrodus în Convenţiunea din 1899, privitoare la regularea pacifică a conflictelor internaţionale, însemnate îmbunătăţiri, pe cari experienţele celor din urmă opt ani le dovedise necesare. Aceste îmbunătăţiri vor înlesni aplicarea arbitrajului facultativ ca mijlocul cel mai eficace pentru rezolvirea neînţelegerilor internaţionale.

Guvernul Meu va prezenta Domniilor-Voastre Convenţiunea de pescărie încheiată cu Rusia, şi sper că în curând se vor încheia cu Turcia o Convenţiune comercială şi una consulară, precum şi cu Bulgaria o Convenţiune de comerţ şi alta pentru regularea fruntariei dunărene.

In faţa crizei economice şi monetare, care s'a întins peste toate ţările, finanţele noastre trebue să fie conduse cu multă prudenţă şi prevedere.

S'au desfiinţat ca prea apăsătoare taxa Statului pe decalitru de vin şi taxa pentru asigurarea în contra lipsei de porumb, provenită din secetă; iar pentru perceperea impozitului funciar s'a socotit venitul pământului proprietăţilor mici întocmai ca acel al proprietăţii mari.

Guvernul meu va supune Corpurilor Legiuitoare un proiect de lege privitor la uşurarea daunelor suferite de agricultori prin neorânduielile din primăvara trecută.

De mare nevoie este a se lua măsuri pentru a da învăţământului primar rural o direcţiune practică şi a întări în popor simţământul datoriilor morale şi religioase.

Am avut fericirea să văd realizat în anul acesta un progres însemnat în marina noastră militară, cu ocaziunea inaugurării la Galaţi a flotilei dunărene. In timpul manevrelor din această toamnă M'am încredinţat din nou că puterea noastră militară se desvoltă neîncetat în mod satisfăcător; totuşi pentru a-i da o mai mare tărie, va trebui să i-se îmbunătăţească organizarea.

In împrejurările actuale, mai mult de cât oricând, cetăţenii de toate treptele trebue să fie uniţi spre a asigura liniştea şi a întări fericirea ţării. De câte ori în cursul desvoltării României ne-am aflat în faţă de greutăţi mari, diverginţele de opiniuni s'au împăcat cu abnegaţiune prin înţelegeri bine cumpănite. Sunt încredinţat că şi de astădată activitatea Corpurilor Legiuitoare va fi însufleţită de un spirit împăciuitor şi de simţământul luminat al iubirei scumpei noastre Patrii.

Dumnezeu să ne povăţuiască în calea împlinirii datoriilor şi să binecuvinteze lucrările Domniilor-Voastre, ca astfel munca noastră a tuturora să fie rodnică şi folositoare.

Sesiunea ordinară a Corpurilor Legiuitoare este deschisă.

---

# STIRILE ZILEI.

— 17 Noemvrie v.

**Pentru gimnaziul din Brad** s'a strâns până acum, după cum reiese din o dare de seamă publicată în »Libertatea«, o sumă de vre-o 180.000 cor.

**Cu privire la înţelegerile între Wekerle şi naţionalişti,** publicate şi de noi după »Az U.«, ziarul »Lupta«, înspirat probabil de clubul naţionalist. spune că amănuntele acelor convorbiri nu prea sunt exacte. »Az U.« însă nu desminte.

**Dela reuniunea română de cântări din Braşov.** Repetiţiile reuniunei române de cântări s'au stabilit în modul următor: Marţi la orele 6 pentru dame, Vineri la 6 pentru domni. Membrii activi sunt rugaţi a se prezenta la repetiţii cât se poate mai punctual.

**Intre virilişti oraşului Orăştie,** 31 la număr, se află 10 Români şi anume d-nii: I. Vulcu, N. Vlad, Dr. A. Muntean, Dr. I. Popa, Dr. A. Vlad, Dr. A. Oprea, Dr. R. Dobo, V. Orbonaş, »Ardeleana« şi Dr. C. David.

**Provocare repeţită.** Primim dela oficiul de dare orăşenesc următorul comunicat: »Acei proprietari de case, cari au negliiat de a substerne oficiului nostru până acuma faziunile referitoare la darea după chiria caselor pe anii 1908, 1909 şi 1910 sunt de nou provocaţi, sub evitarea dispoşiţiunilor de amendare prevăzute în lege, să substearnă amintitele fasiuni în termin de 8 zile la perceptoratul de dare orăşenesc în oarele de oficiu dela 8—12 a. m. Intrelăsându-se aşternerea acestor fasiuni darea se va fixa din oficiu«.

**»Tovărăşie Centrală« în Orăştie** Numărul ce ne soseşte azi din foaia economică »Tov.«, este ocupat de jumătate cu un frumos apel şi un bine întocmit prospect pentru înfiinţarea unei centrale a tovărăşiilor săteşti, la Orăştie. Adunarea de constituire e convocată pe 22 Decemvrie n. Capitalul se va compune din cotizaţii de 10 cor. şi din părţi fundamentale cu 100—1000 cor. Scopul »Tovărăşiei« este: să ajute şi să promoveze desvoltarea, consolidarea şi înaintarea economică în general, şi în special a satelor, mai ales: prin înlesnirea producţiunii şi a valorizării de producte agricole şi industriale, prin valorizarea şi vânzarea de unelte, maşini, seminţe şi altoi, prin ajutorarea de materii prime pentru industrie şi de articli de consumaţie, prin arendarea şi parţelarea de moşii, prin mijlocirea de capitale şi izvoare de muncă şi câştig, prin mijlocirea de asigurări de tot felul, şi prin câştigarea şi darea de informaţii economice. Toate aceste le va îngriji tovărăşia Centrală sau direct, sau prin tovărăşiile săteşti, după-ce ţinta de căpetenie a acestei tovărăşii este: să înfiinţeze şi să ajute înfiinţarea de tovărăşii economice şi producţiune, valorizare, consum, credit şi arendare, mai ales pe sate.

Până acuma s'au anunţat o grămadă de membrii, bănci, bărbaţi distinşi, şi plugari din toate părţile. Urăm viaţă îndelungată, cu spor bun în muncă cinstită, nouei asocieri, a cărei lipsă de mult se simţea!

**Congregaţia comitatului Hunedoara** e convocată la şedinţă pe 6 Decemvrie n. anul c.

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

## Mica hoaţă.

(Nuvelă.)

La cerc, noaptea asta, jucase şi câştigase. Judeca chiar că a lucrat foarte bine şi în faţă i se revarsă o seninătate veselă. Plecând dela cerc, îşi propuse să facă o preumblare prin străzile pustii. S'ar întoarce acasă pe jos, scormonind cu cismele sale de lac tina cu care o ploaie uşoară şi îndelungată acoperise străzile Neapolului; da, s'ar înapoia pe jos, înfruntând păraele negricioase. Ploaia, acuma, încetase, dar cerul de plumb cobora încă până la acoperişul caselor, pe cari le lumina lumina slabă de felinare prea depărtate, şi aerul era plin de aburi de apă cari păreau lipicioşi. Cu toate acestea, preumblarea îi surîdea. Să te preumbli în noapte, ca un calic, cu zece mii de lei în buzunar, nu era asta o poftă neauzită şi unică de om subţire? Un birjar de noapte cu roţile scârţăind l'a petrecut câtăva vreme; dar el nu răspunse la cererile plictisitoare ale vizitiului moţăind. Aşa că, în cele din urmă, acela, bombănind o înjurătură, lăsă hăţurile, iar calul, îndoind un picior, rămase pe loc.

Marchizul Riccardo Oderisi cutreeră strada Chiaja, percurse strada Toledo şi intră în acea nesfârşită uliţă întortochiată, care, dela strada Manddaloni se prelungeşte până la Forcella, plină de viaţă mizerabilă în timpul zilei, plină de întunerec şi de mister cât ţine noaptea. Marchizul locuia în propriul său palat. Era un monument al epocei angevine, un edificiu mare şi sombru, de felul căruia se întâlnesc încă în această încurcătură sălbatică a vechiului Neapol feudal unde, la colţul străzilor dărăpănate şi sinistre, aceste vechi case boereşti mucigăite, întinzându-şi umbrele lor suspecte, apar ca fantome împetrite ale unei lumi dispărute.

Puţin după ce a trecut de biserica Sfânta Clara, o îngrămădire de sdrenţe, îmbrăcând formă omenească, se sculă înaintea paşilor omului fericit. Această grămadă de sdrenţe ieşea dintr'o înfundătură întunecoasă, unde câţiva tăciuni, arşi pe jumătate, fumegau pe stratul de cenuşă al unei mici gropi. 'Nişte vagabonzi pătrunşi de frig, aprinseseră, fără îndoială, acest foc mizerabil ca să se încălzească. De-odată vocea ascuţită a cerşitoarei în zdrenţe rupse tăcerea apăsătoare şi farmecul singurătăţii, cu care se îmbăta capriciul marchizului. O cunoştea bine, cunoştea vocea ascuţită a acestei sărace care, totdeauna şi peste tot, îl urmărea, de 'ndată ce-l observa, cu străduinţa ei plicticoasă.

— Domnişorul meu! zicea ea, frumosul meu domnişor! Domnişorul meu! frumosul meu domnişor!

— Destul, pleacă d'aici! — făcu marchizul.

Cerşitoarea nu-i ceruse nici odată de pomană şi nici odată nu-şi luase osteneala să-i arunce un ban. Nu admitea existenţa săracilor. Nu-i plângea şi nu le plângea cu atât mai mult pe copiii lor. Foamea, gândea el, este o provedinţă pentru acei ce sunt condamnaţi să trăiască rău. Ea îi face să sufere vreme mai puţină, fiindcă lucrează la distrugerea lor. Banul pe care-l dai de pomană uşurează foamea, dar măreşte numărul celor flămânzi. Aceasta era părerea foarte sinceră a marchizului şi un simţământ, credea el, cu totul caritabil.

— Dumnişorul meu, frumosul meu domnişor, nu merge aşa, nu alerga aşa.

— Ei, ce vrei tu? Fugi, fugi d'aici!

El îşi iuţea paşii, dar cerşitoarea îl urmări prin băltoacele de apă murdară, făcând să ţâşnească de sub picioarele ei goale, în mersul său repede, stropi de noroi, cari murdăriau pantalonii nobilului marchiz. Cu o voce cadenţată, ea repeta mereu aceleaşi vorbe:

— Nu alerga aşa! Aşteaptă, frumosul meu domnişor, aşteaptă!

— Dacă nu-ţi vezi de drum, ai să-mi simţi bastonul — făcu el.

— Nu alerga aşa, frumosul meu domnişor! Nu trece prin strada asta. Ceva mai departe, sunt nişte ucigaşi!

— N'are d'a face. Lasă-mă!

— Sunt ucigaşi, ucigaşi înarmaţi cu cuţite. Te vor fura, te vor omorâ.

— Ce zici! Ce zici tu?

— Au să te fure, au să te omoare — repeta vocea subţire şi monotonă. Sunt înarmaţi cu cuţite, te vor sugruma...

— Ei destul, ce dracu!

Marchisul, cu toate acestea, sub motiv de aşi aprinde o ţigară, se oprise. Cerşitoarea, strângându-şi la piept braţele încrucişate şi pumnii strânşi, ca şi cum se gândea să se apere, prin asta, impotriva aerului, umed, ocoli printr'o străduliţă în-

**Lăsământul patriarchului Brancovici.** Judecătoria cercuală din Esseg a terminat nventariarea lăsământului patriarhului Brancovici. Expertiza judecătorească evaluiază lăsământul de 1,098,000 cor. Jumătate din aceasta avere o moşteneşte ginerele decedatului patriarh Maximovici Milan din Esseg, cealaltă jumătate îi revine fondurilor mitropoliei din Carloviţ.

**Pacea confesională.** In şedinţa de alaltăeri a Camerei a răspuns *Apponyi*, interpelaţiei făcute de Bozoky. A făcut statistica numirilor, găsindu-le proporţionale după confesiuni. La sfârşit s'a petrecut următoriul incident: *Bozoky* protestează încontra învinuirilor venite dela poporali, că pe el Bánffy l'ar fi... *Szmrecsányi*: osâmbrit! (Prezidentul chiamă la ordine pe Szmrecsányi). *Bozoky*... osâmbrit. Ministrul nu s'a ştiut scuza de acuzele ce i se aduc. (Camera se preface în iad. Timp de cinci minute, ţine învălmăşala de glasuri injurioase şi lăudătoare). *Bathyány*: La ordine, la ordine! Şezi! *Bozoky*: Eu nu sunt de acord cu acuzele... *Mezőffy V.* Secularisaţia înainte de toate! *Rakowszky*: Taci mă jidovule!

**Preşedintele Curiei parentat de un mirean.** Eri s'a făcut înmormântarea lui M. Szabó, preşedintele Curiei, trecut la pensie anul trecut, după ce ţinuse acel post timp de 20 ani. Amăsurat poruncei din testamentul său, făcut încă mai de mult, la prohodul său, oficiat de altfel după ritul catolic, a rostit panegiricul cunoscutul scriitor maghiar Eötvös K. în loc de preot. Voinţa reposatului s'a putut comunica numai în preziuă cu Eötvös K.

**Dela reuniunea de patinagiu.** Punerea în vânzare a biletelor de abonament pentru membrii, cari vreau să facă parte din reuniunea de patinagiu din Braşov, se va începe Luni în 20 Decemvrie, în edificiul reuniunii prin îngrijitorul Emil Heltner. Preţurile biletelor sunt următoarele: Bilet de abonament 6 cor. Membrii, cari se înscriu pentru prima oară, plătesc şi o taxă de înscriere de 2 cor. Bilete pentru copii sub 15 ani 4 cor. Copii membrilor plătesc numai 2 cor. Bilete de abonament pentru privitori 2 cor. Abonament pentru muzică, numai pentru membrii şi abonaţi 2 cor. Acest abonament este valabil totdeauna când cântă muzica exceptând festivităţile. Taxa pentru o lădiţă de garderobă 2 cor. Biletele de abonament sunt de a să lua în primire până la 15 Decemvrie. După acest termin se plăteşte o taxă de 7 cor.

**»Iubeşte, nu mă iubeşte...«** acest joc pot să-l înceapă Polonii, când vor ceti urmărorul pasaj din primul articol al lui »Bud. Hir.«: »Oricare ar fi rezultatul colonizărilor polone, noi nu ne putem amesteca în ele. Compătimirea noastră şi sufletul nostru cald este pentru poloni, pe cari soartea maşteră îi cercetează prea des de veacuri. De altă parte însă trebue să recunoaştem, că Prusia e stat suveran, care face cu supuşii săi după voinţa sa legală«.

Iar, dacă nu ar avea şi maghiarii pe polonii lor aci acasă!

**Emigranţii se întorc acasă.** Din Hamburg se anunţă sosirea acolo a vaporului »President Grant«, din New-York cu 3400 de emigranţi. Zilele următoare se aşteaptă reîntoarcerea alor alţi 1500 de emigranţi cu vaporul »Pretoria«.

**Bilete pentru concertul celebrului cvartet din Bruxella** se pot cumpăra în decursul zilei de mâne dela 9—12 oare şi dela 3—5 ore p. m., în biroul teatrului din edificiul Redutei, iar seara la casă.

**Holera** fiind în descreştere în Basarabia, şi în special în guvernământul Odesei, serviciul sanitar superior al României a autorizat intrarea în ţară a călătorilor veniţi din acele părţi, prin punctele de frontieră din Fălciu prin Ştefăneşti şi Oancea, linia Prutului, în afară de punctele Ungheni şi Gura Prutului, cari sunt deschise mai de mult.

**Legea contra beţiei în Filanda.** In Finlanda s'a oprit întroducerea, vânzarea, transportul şi păstrarea tuturor băuturilor alcoolice şi a mărfurilor cuprinzătoare de alcool. Sub acest din urmă nume se înţelege vinul, berea, rachiul, coniacul, cari la 150 c. cuprind peste 2 proc. alcool. Aceste mărfuri se pot vinde la spiţerii, dar pe reţetă. Alcool denaturat se îngădue. Legea se datoreşte femeilor şi studenţilor. Mulţimea a făcut manifestaţie pentru lege, iar cei 7000 de studenţi abstinenţi au făcut luminaţie la localul lor.

**Băile Eforiei şcoalelor române din Braşov** vor fi iarăşi deschise cu ziua de mâne, Duminecă, 18 Nov. st. v.

**Direcţiunea de finanţe din Braşov** ne roagă să aducem la cunoştinţa publică că nu va mai avea loc licitaţia publică pentru darea în arândă a accisului de vin şi carne în comuna Cristian.

**Concerte.** In restaurantul »*Transilvania*« va cânta mâne seară muzica militară.

— In otelul »*Europa*« va concerta mâne seară muzica oraşului.

**Avis.** Din cauza repausului duminical va fi deschisă mâne în oraş dela orele 1—9 seara numai farmacia d-lui Roth de sub casina română.

**Intrebuinţare multilaterală.** Nici o doftorie de casă nu este aşa de multe-ori întrebuinţată ca spirtul şi sarea lui Moll (Franzbrantvein). Prin fricţiuni alină durerile la reumatism de membre, întăreşte nervii şi ca adaos la băi are bun efect. Sticla 1 cor. 90. Se trimite zilnic cu rambursă postală de farmacistul A. Moll c. şi r. liferant de curte. Viena, Tuchlauben 9. In depositele din provincie să se ceară espres preparatul lui Moll cu marca de scut şi subscriere. — (6)

## Din Bănat.

*(O frumoasă serbare comemorativă în Oraviţa.— Cor nou bisericesc. — Reorganizarea casinei. — Banchet. — Concert şi dans).*

*Oraviţa*, în 26 Nov. 1907.

Casina română din Oraviţa, din incidentul reorganizării sale a aranjat o prea frumoasă serbare comemorativă împreunată şi cu un concert bine reuşit.

Simptoamele frumoase de propăşire pe toate terenele, ce ne vin încontinuu dela o vreme încoace din Oraviţa şi jurul ei, ne umple inimile de bucurie.

Durere însă că nu putem înregistra astfel de lucruri frumoase şi din inima Bănatului, din Lugoj, de unde mai mult s'ar aştepta. Dar n'avem să desperăm. Dacă nu azi, mâne! Incă nu e eschisă posibilitatea să ne surprindă şi Lugoşul cu ceva bun şi frumos.

Ne suntîncă în vie aducere aminte festivităţile muzicale de astă vară din Oraviţa. Nu de mult după aceia cu plăcere am aflat vestea înfiinţărei unei tipografii româneşti şi a foaiei »Progresul«.

Nu mai puţin plăcut, ne-a surprins şi serbarea din Dumineca trecută, la care Oraviţienii s'au arătat şi ca oameni, cari ştiu să-şi cinstească înaintaşii, cari s'au distins pentru promovarea intereselor obştei mari româneşti. Cinstind pe aceştia pe sine s'au cinstit.

Serbările, ca de regulă la noi la Români, s'au început cu serviciul Dzeesc, în biserica gr.-or. împreunat şi cu un parastas în memoria acelora, pentru cari s'a aranjat această festivitate. In decursul sf liturgii, am avut ocaziunea a auzi noul cor abia de două luni înfiinţat, care sub conduaerea unui neamţ, a executat liturgia dlui Dima. Corul de altfel dispune de puteri bune. Biserica era plină de public, în şirul căruia am putut observa şi mulţi streini.

După biserică, s'a început şedinţa festivă comemorativă, ţinută în casina română.

Sala casinei, pe a cărei păreţi între altele atârnau şi cele 4 portrete ale fruntaşilor sărbătoriţi: Dr. Dimitrie *Haţiegan*, Simion *Mangiuca*, fost membru al academiei române, Dr. Aurel *Maniu*, fost deputat al cercului Făgeţ prin anii 70, şi Iosif *Novac*, — era plină cu desăvârşire de public ales, domni şi doamne în şirul cărora am putut observa pe domnii Dr. Novac, deputat dietal, Dr. Meşter, advocat, Sasca, Trăilă, advocat Biserica Albă, N. Proştean, advocat, Dr. Grădinar, Dr. I. Cl. Iuga, cand. de advocat Lugoş etc. şi vreo câţiva membrii ai inteligenţei germane din loc.

Dl prezident al casinei Dr. M. *Gropşianu*, deschide şedinţa prin o cuvântare însufleţită.

Dl director Trăilă şi dl Roşu cetesc 2 conferinţe, prin cari preamăresc memoria celor patru sărbătoriţi, ilustrându-şi vorbirile cu bogate notiţe biografice şi episoade din viaţa celor patru inaintaşi. Terminându-se cele două conferenţe, la propunerea dlui deputat dietal Dr. Novac, se votează mulţumită protocolară, atât conferenţiarilor, cât şi vrednicilor aranjatori ai acestei serbări. Apoi se cetesc epistolele de aderenţă sosite dela dnii C. Brediceanu, Lugoş, Colonelul Lupu, Viena, şi P. Rotariu, Timişoara.

După cuvintele avântate de încheere ale dlui Dr. Gropşan, frumoasa manifestaţie de aducere aminte se încheie şi ne depărtarăm cu toţii, ca să ne întrunim iarăşi la banchetul dat şi ţinut în restaurantul la »Coroană«.

Banchetul a decurs în dispoziţie şi animaţie la culme. S'au rostit mai multe toaste, între cari amintesc pe cela al dlui Dr. Gropşian, pentru cei doi conferenţiari dela cari am aflat lucruri pline de folos, până acum neştiute. Dl Trăila, care mulţumind a vorbit pentru prezidentul casinei dl Dr. I. Cl. Iuga, în numele tinerimei, căreia i s'a dat prin această serbare un exemplu atât de frumos, a închinat pentru aranjatorii şi plămăditorii acestei serbări; dl Dr. Nedelcu a vorbit pentru oaspeţii externi şi în special pentru Lugojeni.

La finea banchetului, la dorinţa insistentă a publicului, dl Dr. Iuga a executat pe violină mai multe doine şi cântece naţionale, şi a declamat vreo două anecdote de Th. Speranţă, distrăgând şi prin aceste publicul.

Seara, a fost concert, care a reuşit pe deplin. A cântat bine corul; a declamat cu succes dl cand. adv. Persecă, predând poesia de Vlahuţă, »1907«; ne a cântat de tot frumos privighitoarea Oraviţei, dşoara Elena Popovici, îndulcindu-ne sufletul şi cu doina lui Dima »Mugur mugurel«. In dnişoară E. Popovici am descoperit un nou talent mare muzical, despre care sperăm, că mult se va vorbi în viitor în coloanele acestui ziar.

In fine înregistrez că la intervenirea comitetului aranjator, dl Dr. I. Cl. Iuga a declamat vreo 2 piese de Speranţă. După concert a urmat dans început cu mândra noastră »Horă«. Abia dimineaţă târziu s'a terminat această petrecere atât de bine succesă.

Vrednicilor conducători ai Orăviţenilor li se cuvine toată lauda pentru această serbare reuşită. *Cor.*

## ULTIME STIRI.

**Budapesta**, 30 Nov. Şedinţa de ieri a Camerei ungare. Prezidentul Justh anunţă că deputatul Potociniac şi-a depus mandatul de delegat. Profesorul dela universitatea din Zagrab Vrbanici, vorbeşte, refuzând, la proiectul la autorizare. Kossuthiştii strigă nerăbdători: „opreşte în sfârşit, tot nu te înţelegem!" Fostul banfiist, acum în afară de partide, I. Hock, întreţine Camera cu un discurs de doue ceasuri şi ceva. Il doare capul de soarta partidului kossuthist şi-i dă sfaturi lungi să nu se lase ademenit de Viena spre povârniş. Laudă pe Justh pentru ţinuta lui echitabilă în chestia croată. Detestabila obstrucţie croată cu alte mijloace trebue sugrumată. Fantazează despre tainice planuri de trialism iliric şi de Dacoromanie. Găseşte că e grea apărarea în contra trădătorilor de felul memorandiştilor. (*V. Lucaciu*: N'a fost trădare. Ne-am dus la regele apostolic!) Votează pactul din consideraţii faţă de greaua situaţie economică. Pentru obişnuitele lui fraze bombastice este adesa aplaudat. In contra pactului vorbesc disidenţii Bozoky şi Farkasházy. Acestui din urmă, Camera nu-i dete voe să rămână pe mâne. De ciudă el îşi lungi discursul până la orele 5, târziu.

**Budapesta**, 30 Noemvrie. Intre Croaţi şi guvern pare a se fi stabilit o pace definitivă, cu obţinerea mai multor concesii a Croaţilor. Intre ele se numără şi căderea banului, de al cărui urmaş se pomeneşte baronul Rauch, apoi convocarea dietei croate. Delegaţii croaţi au plecat acasă aproape cu toţii, lăsând numai trei oratori la proiect. Mai rămân deci disidenţii şi naţionaliştii de mulcomit.

## Diverse.

Spic din grăunte în 8 minute. Contele Sarrac, face de o vreme, cu minunăţiile sale, să nu se mai poată trezi din uimire publicul parizian. In faţa unei societăţi alese, între cari se găseau mulţi militari, şi cei mai înverşunaţi bărbaţi de ştiinţă, a făcut să încolţească un grăunte de grâu şi în opt minute să se desvoalte în spic copt. Fireşte treaba nu putea merge fără cuvinte magice şi fără de obişnuitele gesturi misterioase, dar toate astea s'au petrecut în vederea ochilor a zeci de oameni trezi. Ori cu ce drăcie a făcut-o contele Sarrac, naturei atotputernice tot i-a tras un renghiu, şi a făcut-o de ruşine.—

Şi cum a făcut? S'a îmbrăcat în o haină lungă, cu falduri multe şi mânecă largă, de coloarea zodiei. S'a adresat apoi aşa pe nimerite, către unul din cei de faţă, către generalul A. şi l-a rugat să-i servească de mediu, punându-se în mijlocul tribunei. Il făcu să-şi întindă braţele să-şi deschidă palmele şi să le pună lângă olaltă, cu faţa în sus. Presără pe ele apoi ţărână neagră. Un altul din public, tot militar distins, puse câţiva sâmburi de grâu în ţerână; al treilea stropi cu apă curată. Parcă ar fi fost apa vie din poveste, apa aceasta.

Contele Sarrac, care poruncea de la o parte ce să facă unul şi ce să facă altul, veni şi el mai la mijloc, şi se puse chiar în faţa cu generalul. Inchise ochii, deschise braţele, îşi suci palmele, stând acolo ca un preot îndic în estaz. Şopotea cuvinte fără de înţeles, din când în când sufla uşor pe mâna generalului, şi făcea din mâni mişcări ciudate în jurul mediului. Până făcea aşa, muşchii feţei i se strânseră, resuflarea i se înăbuşi, vinele de pe tâmple i se umflară, mânile îi tremurau, ochii îi stăteau pironiţi asupra ţărânei. Patru cinci minute trecură aşa, în linişte ca la înmormântare. Deodată numai faţa vrăjitorului se înseninâ, dar atât mai tare încremeni generalul: în ţărâna de o mână se iviră firicelele verzui, una, două, trei şi tot mai multe. Făcătorul de minuni îşi îndoi atunci puterea resuflării, şi iuţeala mişcărilor. Numai ce se înălţară firicelele, până la 10—20 milimetri şi 'n vârfurile de pai se legănau cochete »spice de aur«, cu miezul copt. Toate astea s'au sevârşit în cel mult opt minute, ziua mare, fără unelte şi fără meşteşuguri. Ce-a făcut, cum a făcut contele vrăjitor, încă nime n'a dat pe urma minunei.

tortochiată şi, fără să schimbe glasul, urmă cu rugăciunea:

— P'aici, p'aici, frumosul meu domnişor. Vino cu mine. Te voi conduce, eu, frumosul meu domnişor, te voi conduce până la locuinţa dumitale.

— Şi cum cunoşti tu locuinţa aceea?

— Te voi conduce eu la locuinţa dumitale.

Văzând că Marchizul nu se supune, cerşetoarea, stând ca o umbră, în întunerec, îşi întinse braţul, chemând cu mâna şi repetând mereu cu voce slabă vorbele misterioase:

— Vino, dar vino.

Prin întunerec marchizul desluşia numai linia braţului şi mişcarea unei mânuţe, care rând pe rând se strângea şi se întindea ca aripa unei pasări prinsă în laţ. Marchizul căuta să-şi păstreze aierul omului cu sânge rece, potrivit pentru cei mari, şi astamai mult prin respect pentru sine însuşi decât faţă de mica cerşetoare, care îl supăra. Dar îi fu cu neputinţă să ascundă un freamăt de spaimă.

— Vino, dar vino. Sunt doi inşi cari voiesc să te fure şi să te omoare.

Vocea tot mai înceată a cerşetoarei părea că pleacă totdeodată din zidurile umede, din nomol, din aer, din întunerec. Inaintea paşilor marchizului, strada trădătoare se întindea ca o pâlnie fără de sfârşit, întoarsă, unde lumina gălbue a câtorva felinare rari trimitea, cu aerul umed, uşoare reflexe ale unei lumini slabe spectrale.

El lua pe cerşetoare şi zise:

— Ei bine, să mergem!

Marchizul Riccardo Odersi, cu toate că locuia în acel cartier dela naştere, nu cunoştea dintr'ânsul decât strada principală şi fără însoţirea vagabondei, s'ar fi rătăcit cu totul în învălmăşagul de noapte al acelor străzi slab luminate. Era un labirint întreg de alee, de scări strâmte, de treceri înguste ca nişte puţuri şi ale căror pereţi înalţi străbătuţi de nenumărate ferestre, balcoane, uşi şi gropi, păreau gata să cadă unul peste altul la cea mai mică sdruncinare. Cerşitoarea, cu toate acestea, alunecă cu uşurinţa unei pisici pe pietrele desprinse şi pe grămezile de gunoaie, cari acoperau drumul. Mergea cu picioarele sale dibace şi mărunte, întrecând în lungime rochia sa de sdrente, cu trupul său subţire şi mlădios aplecat înainte, cu părul său despletit sburând în şuviţe dese în jurul urechilor şi până la gât. Ea mergea aşa, înaintea marchizului, care îşi întindea pasul să o urmeze. Din când în când se împiedeca de câte ceva, gata să cadă. El se scula atunci şi îşi relua drumul plângându-se ca un copil.

— Eşti sigură de drum, fetiţă? întreba el de două ori, de trei ori.

— Vino cu mine, bunul meu domnişor. Eu te conduc la casa dumitale.

Şi după aceea tăceau.

(Va urma.)

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

# Banca Națională a României.

## Situațiune sumară.

| 1906 11 Noembre | | 1907 3 Noembre. | 1907 10 Noembre. |
|---|---|---|---|
| | **Activ:** | | |
| 121,146,202 | 85081202 Reser. metal. aur 99892210 / 36065000 „ Trate aur 41005000 | 141.561,070 | 140.897,210 |
| 592,443 | Argint și diverse monede . . . . | 438,731 | 437,092 |
| 85.263,325 | Portofoliu Român și străin. . . . | 93.152,667 | 96.031,575 |
| 32.276,570 | *Impr. contra efec. publice 16388000 / „ „ „ în cont-corent 18202018 | 36.644,491 | 34 590,018 |
| 11.999,979 | Fonduri publice . . . . . . . | 11.999,924 | 11.999,861 |
| 14.721,335 | Efectele fondului de reservă . . . | 15.806,084 | 15 717,546 |
| 2.899,824 | Efect. fond. de amort. imob. și mater. | 3.253,121 | 3 248,621 |
| 5.814,017 | Imobile . . . . . . . . . . | 5.924,878 | 5.924,808 |
| 606,927 | Mobilier și Mașini de Imprimerie . | 640.194 | 640,305 |
| 692.619 | Cheltueli de Administrațiune . . . | 676,364 | 685,202 |
| 103.900,050 | Depozite libere . . . . . . . . | 105.014 024 | 105.133,779 |
| 12.862,270 | Conturi curente . . . . . . . | 21.739 453 | 16.781,876 |
| 21.516,917 | Conturi de valori . . . . . . . | 26.641.255 | 27.567.453 |
| 414 292,478 | | 463.492,256 | 459.655.346 |
| | **Pasiv:** | | |
| 12.000,000 | Capital . . . . . . . . . . | 12.000,000 | 12.000,000 |
| 21 621,136 | Fond de rezervă . . . . . . . | 23.329,895 | 23.329,895 |
| 3.275,468 | Fondul amortis. imob. și material . | 3.534,606 | 3.534,606 |
| 270.403,390 | Bilete de Bancă în circulațiune . . | 315.882 090 | 311.806,640 |
| 1.646,498 | Profituri și perderi . . . . . . | 2.077,070 | 2 077,070 |
| 1 445,936 | Dobânzi și beneficii diverse . . . | 1.654,571 | 1 773,356 |
| 103.900,050 | Depozite de retras . . . . . . | 105.014 024 | 105 133,779 |
| — | Conturi curente . . . . . . . | — | — |
| 414.292 478 | Scomptul 8% / * Dobânda 8%. | 463.492 256 | 459.655.346 |

### Brassó vármegye föispánja

Sz. 626/907.

## Pályázati hirdetmény.

A kereskedelmügyi m. kir. Minister 1874 évi 13417 számu rendelete alapján Brassó vármegye törvényhatóságától felállitot mértékhitelesitő hivatal vezetőjének törvényhatosági bizott-ági megbizása a folyó év végével lejárván, ezen 2000 kor. törzsfizetéssel és 500 kor. lakbérrel javadalmazott állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhivom a pályázni kivánokat, hogy a kereskedelmügyi m. kir. minister 1903 évi 10785 számu rendeletében emlitett minösités igazolása mellett kérvényüket f. é. december hó 15 ig hozzám cimezve az alispán urhoz annál inkáb is nyujtsák be, mivel a netalán később beérkező kérelmeket figyelembe venni nem fogom.

A vármegye mértékhitelesitő hivatal jelenlegi vezetője pályázatát akár a főispán akár az alispánnál élő szóval is bejelentheti, illetve pályázati kérvényét minden a minősitést igazoló felszerelés nélkül beadhatja. Megjegyzem még, hogy a mértékhitelesitő hivatal vezetője Brassó vármegyének f. é. december hó 28-án megtartandó tisztujitó közgyülésén fog megválasztatni.

Brassó, 1907 évi Nov. hó 25.

G. Mikes Zsigmond,
főispán.

3099,1–1.

## „Crișana“,

### Societate de economii și credit în Brad.

## Concurs.

Să publică concurs pentru **ocuparea unui post de practicant**, dotat cu un salar anual de **840 coroane**.

Reflectanții au să documenteze, că au absolvat cu maturitate o școală cómercială și că posed pe deplin limbile română și maghiară și eventual și cea germână.

Cei cu pracsă de bancă vor fi preferiți.

Petițiunile sunt a să înainta **până în 15 Decemvrie a. c.** subsemnatei direcțiuni, iar postul e a să ocupa cu 1 Ianuarie 1908.

După serviciul provizor și neescepțional de un an, va fi denumit funcționar definitiv cu salar anual de **1100 coroane** 200 cor. bani de quartir și tantiema statutară.

Brad, 7 Noemvrie 1907.

**Direcțiunea.**

(3091,3—3)